

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ke strategickému vývoji průmyslové politiky do roku 2030 s cílem posílit konkurenceschopnou a diverzifikovanou průmyslovou základnu v Evropě a zaměřit se na dlouhodobou výkonnost v rámci globálních hodnotových řetězců

(průzkumné stanovisko na žádost rakouského předsednictví)

(2019/C 62/03)

Zpravodaj: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Spoluzpravodaj: **Gerald KREUZER**

Žádost o vypracování stanoviska	rakouské předsednictví Rady, 12. 2. 2018
Právní základ	Článek 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědný orgán	Poradní komise pro průmyslové změny (CCMI)
Přijato v CCMI	25. 9. 2018
Přijato na plenárním zasedání	17. 10. 2018
Plenární zasedání č.	538
Výsledek hlasování	158/9/4
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	

1. Závěry a doporučení

1.1. Průmyslová politika by měla najít a využít příležitosti ke globálně udržitelnému a inkluzivnímu budoucímu růstu. Nikdo by neměl být opomíjen.“

1.2. Evropa si musí zachovat své ambice na obnovení podílu průmyslové výroby a dosažení dřívější úrovně tím, že tento cíl vyladí prostřednictvím klíčových ukazatelů výkonnosti. Průmyslová politika Evropy (mezi GŘ, členskými státy, regiony) se musí zlepšit, stát se součástí složitých přeshraničních hodnotových řetězců na stále více globalizovaném trhu. Je nutný **holistický přístup**, který umožní sladit hospodářský růst, klima, výzvy v oblasti životního prostředí a společenské problémy v koncepci „**spravedlivého přechodu**“, která účinně propojí hybné síly v členských státech a v EU.

1.3. *rEUnaissance* Evropy znamená důkladný **zastřešující plán pro** evropský průmysl začleňující průmyslovou politiku napříč všemi politikami EU a umožňující transformaci průmyslu tak, aby se Evropa stala největší znalostní ekonomikou vytvářející průmyslovou přidanou hodnotu, na níž se podílí **tvůrčí přístup, inteligentní design, sociální inovace** a prosazování **nových udržitelných a inkluzivních průmyslových modelů** (značka Made in Europe).

1.4. Mají-li politiky EU v oblasti klimatu a oběhového hospodářství vytvořit pracovní místa v Evropě, je stěžejní, aby se v Evropě nacházely klíčové části hodnotového řetězce, který tyto politiky umožňuje. Proto je důležité, aby strategie EU uznala význam hodnotových řetězců a zabývala se ambiciózními opatřeními s cílem dále tyto řetězce rozvíjet. Strategie by se neměla soustřeďovat na jednotlivá odvětví, ale měla by zajistit lákavé podmínky pro působení v Evropě. Aby byla i nadále zajištěna úloha Evropy v globální ekonomice, měl by být měřítkem úspěchu potenciál vazeb v rámci jednotlivých evropských hodnotových řetězců na začlenění do celosvětových hodnotových řetězců, tj. evropské dodavatelé by měli být schopni konkurovat v celosvětovém měřítku, nejen v Evropě.

1.5. Zlepšení v oblasti vzdělávání a odborné přípravy pro nová pracovní místa a služby by měla být úzce spojená s politikami výzkumu, vývoje a inovací a s vytvořením koncepce učení se práci, která rozšiřuje agendu dovedností ⁽¹⁾ na nová klíčová průmyslová odvětví, jako je stavebnictví, ocelářství, papírenský průmysl, zelené technologie a obnovitelné zdroje energie, výroba a námořní doprava.

1.6. Aby bylo zajištěno čelné postavení Evropy v oblasti technologií, EHSV rovněž doporučuje posílit investice do převratných a přelomových technologií, jako je umělá inteligence a robotika, internet věcí, analýza dat, 3D tisk, nové materiály a nanomateriály, rozšířená virtuální realita, biohospodářství, udržitelné potraviny, digitální technologie, nanoelektronika, průzkum oceánů a vesmíru atd.

1.7. **Víceletý finanční rámec 2021–2027** musí obsahovat zcela konkrétní a podrobná ustanovení o doplňkových rozpočtových zdrojích, které budou přiděleny jednotlivým odvětvím, zejména výzkumu, vývoji a inovacím a politice soudržnosti.

1.8. EHSV zdůrazňuje, že je nutné posílit **institucionální správu**, kde je třeba při posuzování dopadu posoudit nejen dopady hospodářské, ale i **environmentální a sociální**, a to po celé délce hodnotového řetězce.

1.9. Celý průmyslový hodnotový řetězec musí být udržitelnější, proto EHSV rozhodně podporuje Komisi v jejím plánu financování udržitelného růstu ⁽²⁾, vytváření **udržitelné finanční taxonomie**, která přesměruje **odpovědné úspory na udržitelné investice** a posílí evropské strategické investice (funkční kombinací plánovaného fondu InvestEU a soukromých zdrojů financování).

1.10. EHSV znovu důrazně podporuje **zlaté pravidlo pro veřejné investice**, a to nejen při spolufinancování strategických investičních projektů, ale také ve všech udržitelných investičních projektech v souvislosti s pozitivním vývojem **klasifikačního systému EU pro udržitelné činnosti** (neboli taxonomie), aby byly poskytnuty nové rozvojové příležitosti evropským zemím, které nejvíce postihla krize.

1.11. **Nástroje financování:** vytvořit rovné podmínky, zajistit veřejné financování určené pro projekty v průmyslovém měřítku (pokud je to důvodné, až 75 % investičních nákladů nebo více), rozsáhlejší poskytování preferenčních úvěrů a lepší přístup k úvěrům. Přístup k veřejným grantům pro aktivity, které se zaměřují na snížení rizika v průlomových projektech, které jsou již ze své podstaty vysoce rizikové.

1.12. Nejproduktivnější odvětví (s nejvyšší přidanou hodnotou) jsou zároveň i nejinovativnější. Dále se odvětví, na něž se vztahují přísnější environmentální právní předpisy, vyznačují také vyšší mírou **patentování**, pravděpodobně v důsledku regulačního tlaku ⁽³⁾.

1.13. Podstatnou hnací silou regulačních nákladů je provádění politik EU prostřednictvím **aktů v přenesené pravomoci nebo prováděcích aktů**. Technokratické postupy pro zajištění souladu, které nedefinují nákladově nejefektivnější způsoby, jak dosáhnout výsledků odpovídajících regulačním záměrům, zpomalují inovativní možnosti průmyslových aktérů, zejména malých a středních podniků.

1.14. **Udržitelný rozvoj a konkurenceschopnost** musí jít ruku v ruce. EHSV žádá, aby normy pro výrobky platné v EU museli dodržovat jak domácí, tak zahraniční výrobci, a aby byly vymahatelné na hranicích. Dovoz výrobků, které nesplňují environmentální a sociální pravidla, proto znamená, že průmyslová odvětví EU budou čelit vážným překážkám, mají-li odpovídat společenským potřebám a požadavkům, pokud jde o udržitelnost.

⁽¹⁾ Probíhající provádění plánu pro odvětvovou spolupráci v oblasti dovedností.

⁽²⁾ COM(2018) 97 final.

⁽³⁾ <ftp://ftp.unibocconi.it/pub/RePEc/bcu/papers/iefewp69.pdf>.

1.15. EK by měla důsledně monitorovat řádné provádění dohod EU o volném obchodu (FTA), a to včetně používání jednoduchých a jednoznačných pravidel. Kapitoly týkající se udržitelnosti v dohodách o volném obchodu musí podporovat provádění pracovních norem MOP a **zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv**⁽⁴⁾, které stanoví minimální průřezové podmínky, jež nelze nahradit (práva zranitelných osob, řádná daňová správa atd.). Je třeba zaručit vzájemnost v obchodních vztazích (např. investice, zadávání veřejných zakázek, subvence).

1.16. Je nutný **rozšířený sociální dialog** na různých úrovních, aby bylo možné řádně analyzovat a společně reagovat na globální hodnotové řetězce v rámci udržitelných společností, do jejichž řízení mohou promlouvat i pracovníci.

1.17. EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby stanovila konkurenceschopnost a přední postavení průmyslu jako jednu ze svých hlavních politických priorit a aby zahájila provádění programu průmyslové strategie EU. Vyzývá Komisi, aby zveřejňovala výroční zprávu o výsledcích průmyslové strategie EU, která bude pojednávat o všech příslušných politických oblastech Komise.

2. Hlavní trendy – Jen jeden svět

2.1. Dnešní průmysl čelí hluboké přeměně, pokud jde o obrovskou oblast působnosti digitální transformace a nízkouhlíkového hospodářství. Fosilní paliva budou nahrazena energií z obnovitelných zdrojů, novou dominantní surovinou se stávají data a internet (věci) se stal nejdůležitějším prostředkem komunikace. Lineární výrobní modely ustoupí oběhovějším systémům výroby–spotřeby–recyklace a hromadnou výrobu nahradí výrobní postupy upravené na míru. Moderní průmysl znamená výrobu a inovace v síti úzce spolupracujících subjektů, od velkých podniků po malé a střední podniky, až po propojené služby po celé délce hodnotového řetězce. Znalosti nahradily práci nebo kapitál jako nejdůležitější faktor. Dlouhodobá průmyslová strategie Evropy musí začlenit všechny tyto (přelomové) výzvy, abychom mohli vstoupit do fáze, která v dějinách snese srovnání pouze s přechodem z paleolitu do neolitu: infolit⁽⁵⁾.

2.2. **Většina akademických výzkumných prací upozorňuje, že 20–50 % pracovních míst** (v závislosti na odvětví) bude do roku 2030 nahrazeno technologiemi a robotikou⁽⁶⁾. Vzniknou však nová pracovní místa, byť s větší nepravidelností z hlediska zeměpisného umístění, odvětví a dovedností. Evropská průmyslová politika stojí před otázkou, jak předcházet tomu, aby EU, její regiony a občané zůstávali stranou.

2.3. Digitální transformace má dopad na všechny hlavní zdroje průmyslu: přírodní a environmentální, zdroje pracovní síly i kapitálové zdroje (fyzické, technologické a institucionální). K řádnému řízení sociálních dopadů je nutné nové hodnocení hlavních zdrojů nebo základního kapitálu, ze kterých budou plynout hlavní příjmy v jednotlivých zemích a v jednotlivých odvětvích.

2.4. Velké části evropského průmyslu jsou stále více závislé na vývozu do třetích zemí nebo jsou součástí složitých přeshraničních hodnotových řetězců na stále více globalizovaném trhu. Současně EU čelí šíření politik v duchu „Amerika na prvním místě“, což vede k většímu riziku obchodních válek, které nebudou mít vítězů, jen poražených. Rovněž existuje hrozba pro poválečný multilaterální ekonomický řád. V neposlední řadě jsou na vzestupu modely centralizované, státem řízené ekonomiky.

⁽⁴⁾ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 4. října 2018 o příspěvku EU k závaznému nástroji OSN, který by upravoval činnost nadnárodních společností a dalších podniků z hlediska lidských práv (2018/2763(RSP)) <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2018-0382&format=XML&language=CS>.

⁽⁵⁾ „Litico“ od slova „lisi“, tj. rozpouštět (např. elektrolýza), distribuovat. Distribuované informace.

⁽⁶⁾ Acemoglu, D.; P. Restrepo (2017), Robots and jobs: evidence from US labour markets (Roboti a pracovní místa: doklady z trhů práce v USA), NBER Working Paper no. 23285. Arntz, M.; Gregory, T.; Zierahn U. (2016), The risk of automation for jobs in OECD countries: a comparative analysis (Riziko automatizace s ohledem na pracovní místa v zemích OECD: srovnávací analýza), OECD Social, Employment and Migration Working Papers No 189.

2.5. Spravedlivý přechod k udržitelnějšímu průmyslu do roku 2050 ⁽⁷⁾ vyžaduje, aby se Evropa postavila těmto výzvám:

- pokračující změna klimatu a zhoršující se environmentální podmínky,
- vyčerpání přírodních zdrojů naší planety a ztráta biologické rozmanitosti,
- digitalizace většiny průmyslových odvětví setře hranice mezi průmyslovými odvětvími a mezi fyzickým a virtuálním světem, otevře odvětví pro nové účastníky na trhu a v důsledku sníží podíl manuální práce,
- sociální nerovnosti včetně rostoucí polarizace na trzích práce a nezaměstnanosti mladých lidí a osob zanechaných v regionech s upadající průmyslovou činností,
- ztráta důvěry veřejnosti ve vlády, politické zřízení, EU a její řídicí struktury i ostatní instituce,
- demografické změny, stárnutí, migrace, silný nárůst světové populace a nové povědomí o životním prostředí,
- koncentrace obyvatelstva v megapolích spolu s integrací sítí infrastruktury, umělé inteligence, strojového a hlubokého učení,
- změna preferencí spotřebitelů (měnící se spotřební chování, více povědomí o životním prostředí, regulace chování spotřebitelů ze strany orgánů veřejné moci).

Všechny tyto trendy by měly být zváženy současně v dlouhodobé vizi. Porozumění výzvám a tomu, jak z nich učinit příležitosti, bude významnou prioritou evropské průmyslové politiky. Komplexní povaha přípravy reakcí vyžaduje zapojení všech relevantních zúčastněných stran a sdílenou odpovědnost. Jejich úspěch závisí na úsilí a spolupráci orgánů EU, členských států a regionů, a především na aktivní úloze průmyslu samotného.

3. Přechod: EU se zavazuje k obnově konkurenceschopnosti prostřednictvím udržitelnosti

3.1. Aby mohla Evropa bojovat proti čteným a nebyvalým výzvám, kterým musí odvětví čelit, rozhodla se posílit svou konkurenceschopnost prostřednictvím zvyšování kvality svých produktů a služeb a provádění strategie diferenciaci podle regionů a průmyslových odvětví s cílem vytvářet růst a zaměstnanost pomocí přidané hodnoty **tvořivosti a inteligentního designu, sociální inovace a nových udržitelných a inkluzivních průmyslových modelů**.

3.2. Některé povzbudivé ukazatele se již v Evropě objevují, např. 40 % podíl Evropy na světových patentech v oblasti technologií obnovitelných zdrojů. Dochází však k novým a závažným nesouladům mezi funkcemi vzdělávání a odborné přípravy, podnikatelskými iniciativami a novými schopnostmi, které průmysl potřebuje.

3.3. Za další velkou brzdou průmyslového rozvoje v celé Evropě je možné považovat **roztříštěnost** politik Evropské unie, a to jak z hlediska zeměpisného, tak odvětvového. Je třeba přejít od 28 různých politik pro každé průmyslové odvětví k celkovému soustředění na průmyslovou politiku EU. To vyžaduje synchronizaci s opatřeními k dokončení HMU (zejména fiskální a bankovní unie), vytvoření celoevropského trhu pro rizikový kapitál a zavedení udržitelného modelu financování. Tak je možné zajistit vyvážený a harmonizovaný růst v celé Evropské unii.

3.4. Je nutné chápat, že nárůst zelených inovací rozšiřuje inovace v jiných odvětvích a má vliv na vstupní ceny v průmyslu. To je významným krokem k posuzování účinků environmentální politiky na konkurenceschopnost zemí a k lepšímu plánování environmentální politiky.

3.5. Je také nutné věnovat velkou pozornost potenciálu malých a středních podniků v odvětvích, která poskytují vysoce inovativní služby založené na znalostech. Inovace v Evropě obvykle vyrůstá z malých struktur a vývoz služeb na vysoké úrovni založených na znalostech plní roli předvoje při budování tržního postavení souvisejících odvětví.

⁽⁷⁾ Viz SC/047, Úř. věst. C 81, 2.3.2018, s. 44.

3.6. Má-li Evropa znovu získat vedoucí postavení v oblasti průmyslu založeného na znalostech nebo nehmotného kapitálu, je klíčem k vývoji evropských inovací průmyslová spolupráce a koordinace mezi členskými státy. EHSV by rád zdůraznil význam společného evropského zájmu, inovativních partnerství veřejného a soukromého sektoru a regionální spolupráce napříč inteligentními strategiemi pro specializace.

4. Globální a holistická strategie

4.1. Ekonomiky intenzivněji zapojené do globálních hodnotových řetězců úspěšněji vytváří přidanou hodnotu. EU by proto měla čelit neoprotekcionismu s větším odhodláním, protože neoprotekcionismus by mohl zhoršit současný blok v nárůstu zapojení se do těchto řetězců.

4.2. Je zde příležitost provázat **globální hodnotové řetězce s místními ekonomickými strukturami**, povzbudit vývoj místního hospodářství společně s přelomovými technologiemi (např. jsou to blockchain, 3D tiskárny, robotika, internet věcí, skladování energie, energie z obnovitelných zdrojů, velká data, genetická biologie, nanotechnologie), a to se zaměřením na začlenění: mohou též razit cestu místní výrobě s levnějšími vstupy, zvláště když se přijme (a řádně reguluje) koncept výrobce-spotřebitele na podporu rozvoje produktivních a inkluzivních mikropodniků v doplňkovosti s velkými globálními hodnotovými řetězci.

4.3. Nové paradigma **udržitelnosti jako faktoru konkurenceschopnosti**, které se zaměřuje na vzdálený časový horizont, chce mobilizovat, sladit a zabezpečit dostatečné veřejné a soukromé zdroje k dosažení cílů vytyčených politikami EU. Poskytování dostatečných prostředků má zásadní význam pro zajištění spravedlivé, vyvážené a inkluzivní transformace, v níž nikdo nebude opomenut nebo vyloučen ze hry a při níž veřejné zájmy jako ochrana spotřebitele, zdraví, bezpečnosti a kvality zůstanou významnou prioritou.

4.4. V EU-27 jako celku musejí působit odvětvové iniciativy a sdružení evropského průmyslu, které budou vytvářet **novou agendu dovedností** a sestavovat katalog dobře strukturovaných iniciativ s cílem posílit nebo upravit stávající programy (Erasmus+, Nová evropská agenda pro kulturu atd.) a zavádět nové. Tak bude možné zajistit zeměpisnou rozmanitost a intenzivní zapojení místních orgánů.

4.5. EHSV zároveň velice podporuje záměr pořádat fóra **dialogu mnoha zúčastněných stran**, společnou přípravu inovačních strategií a pilotních projektů ilustrativní hodnoty, společné experimentování, výměnu osvědčených postupů a ochotu provádět návazné kroky na projekty a podrobně projekty hodnotit. Rovněž upozorňuje, že se na něm musejí podílet všechny články průmyslového hodnotového řetězce i spotřebitelé. V této souvislosti jmenujme kulatý stůl zástupců průmyslu na vysoké úrovni, skupinu na vysoké úrovni pro odvětví s vysokou spotřebou energie a skupinu na vysoké úrovni pro konkurenceschopnost a růst.

4.6. Je nezbytné zlepšit schopnost EU investovat a překlenovat mezeru mezi formulací odvětvových politik a provedenými finančními investicemi formou zvýšení vyčleněných částek na fond EFSI 2.0 a na strukturální fondy související s investicemi s cílem proniknout do regionů a k obyvatelům, kteří během let krize zaostávali, a přeměrovat nedávný přebytek zahraničního obchodu EU a přebytek orgánů veřejné moci do investic, které zmodernizují naši průmyslovou infrastrukturu, a tím přispějí k nárůstu produktivity a hospodářskému růstu.

5. Institucionální správa průmyslu EU

5.1. Dlouhodobé akční plány EU (EU2020, plány v oblasti klimatu atd.) by měly odrážet průmyslové akční plány. Vytváření synergií mezi různými politickými iniciativami (oběhové hospodářství, inovace, politika dopravy, obchod, dovednosti, regionální politika) by rozhodně přispělo k maximalizaci jejich dopadu.

5.2. **Transparentnost** je rozhodujícím faktorem pro zajištění úspěchu tohoto procesu. Průmysl jako celek musí **„jednat a komunikovat“**, tedy poskytovat kvalitní informace (relevantní, ověřitelné a srovnatelné), které umožňují přesné měření finančních a nefinančních účinků produktu během celého jeho globálního hodnotového řetězce.

5.3. Cíle udržitelného rozvoje (17 cílů udržitelného rozvoje a 169 souvisejících cílů) a Pařížská dohoda o změně klimatu ukazují směr k obecnému blahu, ale je naléhavě nutné upravit a rozšířit ukazatele pomocí společné metodiky, která bude kombinovat kvantitativní a kvalitativní parametry a peněžně vyčíslí externality. Nový soubor ukazatelů musí zahrnovat i ukazatele, které se týkají dimenze globální změny hodnoty a odrážejí hodnoty EU.

5.4. EHSV požaduje zavedení **kodexů chování** pro internacionalizované segmenty evropského hodnotového řetězce výrobků nebo služeb (jako v případě udržitelných potravin), z nichž mnohé zůstávají mimo rámec právní úpravy. Vybízí také k užšímu doзору nad trhem a k zavedení odrazujících opatření nebo sankcí v oblasti postupů poškozujících udržitelnost, jako je plánované zastarávání.

5.5. Posílený **odpovědný výzkum a inovace** jsou součástí přístupu zdola nahoru. Přesnější předpověď pro konkrétní odvětví, region po regionu, a sladění investování se strategickými cíli EU pro rok 2030 a perspektivami pro rok 2050⁽⁸⁾. EU by měla rovněž zaručit, že první žádost o veřejné financování výzkumu a vývoje musí být podána v EU. Je třeba konečně splnit 3 % cíl pro investice do výzkumu a vývoje (v současnosti jde pouze o 1,9 %, což je méně než v Číně, kde tyto investice dosahují 2,2 %). Přelomové technologie musí být doprovázeny plány postupu, které se budou zabývat výzvami a podmínkami souvisejícími se zavedením těchto technologií (včetně dopadů na hospodářství a regulační oblast a sociálních dopadů).

5.6. **Víceletý finanční rámec 2021–2027** musí obsahovat zcela konkrétní a podrobná ustanovení nebo doplňkové rozpočtové zdroje, které budou přiděleny jednotlivým odvětvím, zejména výzkumu, vývoji a inovacím a politice zaměstnanosti. Veřejná podpora by se měla zvýšit ve všech fázích inovačního cyklu, včetně podpory začínajících podniků, demonstračních zařízení a pilotních projektů, projektů v oblasti výzkumu a technologického rozvoje založených na spolupráci, šíření technologií atd.

5.7. Unie kapitálových trhů EU a průmyslový rozvoj by měly umožnit mobilizaci veřejných a soukromých úspor prostřednictvím zabezpečených metod počínaje sociálně odpovědnými investicemi a konče sociální odpovědností podniků. Rovněž je možné optimalizovat certifikaci systému EMAS a vyvážit finanční zisky s vektory udržitelnosti.

5.8. Spravedlivý přechod politiky do roku 2030 znamená nejen inovace pro lidi a investování do pracovních příležitostí pro pracovníky, ale také **inovace ve společenství lidí a pracovníků**, aby našli uplatnění na důstojných nových pracovních místech. V tomto ohledu EHSV zdůrazňuje, že výroba musí zůstat technologicky neutrální.

6. Zvýšení ambicí akčního plánu pro evropský průmysl

6.1. Budování učící se společnosti je základní podmínkou pro inovativní a konkurenceschopný průmysl. Evropa nemůže soupeřit s rozvíjejícími se ekonomikami prostřednictvím mezd. Musí být chytřejší. Dovednosti jsou rovněž klíčem pro zaměstnanost nejen k tomu, zvýšili svou uplatnitelnost na trhu práce, ale též pro jistotu zaměstnání, sociální začlenění a lepší životní příležitosti, investice do setrvalého rozšiřování dovedností pracovníků a do jejich rekvalifikace, podporu kvalitního vzdělávání, odborné přípravy a profesního rozvoje v průběhu celého profesního života. Je potřebná ambicióznější „nová agenda dovedností pro Evropu“, která přezkoumá evropský rámec pro klíčové kompetence, aby lidé získali znalosti a dovednosti, které průmysl potřebuje k posílení odolnosti evropského hospodářství, a podpořil se udržitelný rozvoj (cíle udržitelného rozvoje OSN č. 4).

6.2. Lepší mechanismy předávání znalostí mezi vysokými školami + výzkumnými centry a mezi průmyslovými odvětvími + jejich zaměstnanci.

6.3. Malé a střední podniky jsou často průkopníky vývoje vysoce inovativního zboží a služeb, ale často jim schází prostředky k uvedení těchto technologií na širší trh. V souladu s prioritami průmyslové politiky EU do roku 2030 je nezbytná rozsáhlá škála možných podnětů a zisků využívajících potenciálu na přínosech založené celoevropské veřejné sítě upravených specificky pro malé a střední podniky, k nimž je však třeba počítat i svobodná povolání jako předvoj v poskytování a vývozu inovativních služeb vysoké úrovně založených na znalostech:

⁽⁸⁾ Jak uvádí stanovisko EHSV SC/047, Úř. věst C 81, 2.3.2018, s. 44.

- Důležitým nástrojem průmyslové politiky jsou strategické veřejné zakázky. Je třeba plně rozvinout jejich potenciál začleněním inovativních, zelených a sociálních kritérií do veřejných výběrových řízení, a ne jen hledat nejnižší cenu. EU by měla v tomto ohledu podporovat orgány tím, že jim poskytne pokyny, zřídí kontaktní místo, podpoří plánování velkých infrastrukturních projektů a posílí výměnu osvědčených postupů,
- podpora internacionalizace,
- zkušebna pro experimentování mnoha zúčastněných stran, podpora pro předběžné ověření inovativních řešení,
- klastry (odvětvové, horizontální a vertikální), inkubátory startupů, posilování vazeb mezi průmyslovými aktéry umožňující sdílení a výměnu zdrojů,
- specializované mentorování s vysokou přidanou hodnotou, pravidelná setkání startupů a zavedených podniků v daném odvětví k zajištění součinnosti v oblasti plánů a iniciativ,
- daňové zvýhodnění a veřejné záruky na podporu investic,
- atd.

6.4. Podnikání znalostí a konsolidace **nových udržitelných hospodářských modelů**⁽⁹⁾ prostřednictvím podpory **sociálních inovací** (nové antropocentrické způsoby, jak uspokojovat potřeby společnosti) jako výsledek nasazení nově vznikajících metod.

6.5. Zvláštní pozornost je třeba věnovat méně rozvinutým regionům a regionům postiženým průmyslovými přeměnami. **Místní rozvojové** agentury a řada nástrojů, jimiž disponují, musejí sloužit jako hnací síly pro vytváření „mikroklimatických oblastí“ neboli „ekosystémů“, které spojují a katalyzují rostoucí synergii výroby a služeb, a vycházejí z potřeb jednotlivých lidí a oblastí.

6.6. Úloha **mezinárodního obchodu** je zásadní pro řešení výzev udržitelného průmyslu. Přezkoumání a zlepšení preferenčních smluv a dohod o volném obchodu (od GATT po TTIP), zavedení určitého stupně kondicionality souvisejícího se závazky v oblasti udržitelnosti. Pevně stanovené meze: právní a daňová správa, řešení offshoreových rozdílů, minimální sociální a environmentální prahové podmínky. Je třeba zaručit vzájemnost v obchodních vztazích (např. investice, zadávání veřejných zakázek, subvence).

6.7. Vytvoření odvětvové agentury **vyváženého řízení přechodu** k nízkouhlíkovému oběhovému hospodářství: vytyčení cílů pro jednotlivá odvětví a zeměpisné oblasti, zavedení plánů postupu respektujících skutečné okolnosti, dopad změny cen energie a dalších vstupů.

6.8. Modernizace průmyslu pro digitální věk změnil evropský průmysl ve výrobní systém s vysokou poptávkou po informacích a znalostech. Proto by EHSV rád zdůraznil tyto priority:

- plná podpora využívání informačních technologií při zvládání společenských výzev,
- rozvoj „vysoce výkonné“ digitální infrastruktury v celé EU,
- boj proti velkým rozdílům v digitalizaci, které panují mezi jednotlivými regiony a mezi velkými a malými podniky,
- urychlení vývoje norem v oblasti IKT,
- řešení sociálního rozměru digitalizace: dopad na kvalitu a počet pracovních míst, regulace sdílené ekonomiky s cílem zabránit nekalé soutěži,
- na všech profesních úrovních je třeba zvýšit digitální inteligenci, digitální dovednosti je třeba prosazovat na všech úrovních vzdělávání (od školy až po celoživotní učení),
- stanovení nových pravidel pro zdanění digitální ekonomiky,
- zajištění počítačové bezpečnosti.

⁽⁹⁾ Viz průzkumné stanovisko EHSV SC/048. Odkaz: Úř. věst. C 81, 2.3.2018, s. 57.

6.9. Zajištění dostatečných dodávek udržitelné elektrické energie je klíčovou prioritou pro průmysl a společnost. Obnovitelná energie musí být dostupná za konkurenceschopnou cenu. K tomu je zapotřebí obrovských investic do inteligentních sítí a do vzájemného propojení, jakož i do přelomových technologií v oblasti skladování energie. Inteligentní využívání uhlíku rovněž pomůže opětovně používat odpadní uhlík a vodík, který se v současnosti spaluje, k výrobě energie, syntetických paliv a chemických látek. Využívání těchto výrobků by mohlo být obecně značně urychleno. Snižování emisí CO₂ v kombinovaném odvětví ocelářství, chemických látek a dopravy. Tato syntetická paliva a vstupní suroviny by měly být podporovány ve směrnici o obnovitelných zdrojích energie.

6.10. EHSV by rád zdůraznil význam akčních plánů pro odvětví a hodnotové řetězce se silným růstovým potenciálem, pro strukturální modernizace tradičních průmyslových odvětví a pro podporu snižování emisí uhlíku v odvětvích s vysokou spotřebou energie.

6.11. Průmyslová politika bude muset věnovat zvláštní pozornost odvětví dopravy, které je na prahu přechodu ke zcela novému paradigmatu, neboť současně dochází k mnoha technologickým průlomům: elektrifikace, digitalizace výroby, propojené a automatizované automobily, propojení soukromé a kolektivní dopravy.

V Bruselu dne 17. října 2018.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER
